

ВЪПРОСНИК ПО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО

за студентите от III курс на специалност „Право“

А. ОБЩА ЧАСТ

1. ПОНЯТИЕ ЗА БЪЛГАРСКОТО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО

Същност, определение и особености на българското наказателно право. Основни принципи, върху които то се изгражда. Предмет и метод на регулиране на Наказателния кодекс. Функция на наказателния закон и механизъм на наказателноправна защита. Отграничаване на наказателното право от сродни правни отрасли.

2. ВИДОВЕ И СТРУКТУРА НА НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИТЕ НОРМИ

Законът като източник на наказателноправните норми. Норми на общата част и норми на особената част. Видове норми на общата част. Норми на особената част и тяхната структура. Видове диспозиции и санкции на нормите на особената част. Тълкуване на наказателноправните норми.

3. ДЕЙСТВИЕ НА НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИТЕ НОРМИ ПО ВРЕМЕ

Влизане в сила и излизане от сила на наказателния закон и наказателноправните норми. Действие на наказателноправните норми по време (чл. 2). Проблемът на обратното действие на наказателноправните норми. Обратно действие на по-благоприятния за дееца наказателен закон (чл. 2, ал. 2). Определяне на по-благоприятния наказателен закон.

4. ДЕЙСТВИЕ НА НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИТЕ НОРМИ ПО МЯСТО

Принципи, възприети от Наказателния кодекс в тази насока: териториален (чл. 3, ал. 1 и 2); личен (чл. 4, ал. 1); реален (чл. 5) и универсален (чл. 6). Разпоредбата на чл. 7 и изключенията в чл. 8. Екстрадиция и европейска заповед за арест. Право на убежище.

5. СУБЕКТ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО

Понятие за субекта на престъплението и място на съответните проблеми в общата част на наказателното право. Основни качества на субекта на престъплението (чл. 31, ал. 1) и принципно обосноваване на наказателната отговорност. Допълнителни наказателноправни релевантни качества на субекта на престъплението. Значение на възрастта за наказателната отговорност (чл. 31, ал. 2-4, чл. 60-65 НК, Законът за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните). Положение на малолетните, органи и мерки по ЗБППМН: комисии, детски педагогически стаи, възпитателни училища. Наказателноправен режим на наказателно отговорните непълнолетни: освобождаване от наказателната отговорност и освобождаване от наказание (чл. 61, 64). Цел и видове на наказанията за непълнолетните (чл. 60, 62-63, 65). Възпитателни и защитни мерки по отношение на наказателноотговорните непълнолетни.

6. ВМЕНЯЕМОСТ И НЕВМЕНЯЕМОСТ

Понятие за вменяемостта, предпоставки, значение. Невменяемост: определение (чл. 33, ал. 1); критерии за невменяемостта - медицински (психиатричен) критерий, психологически (юридически) критерий. Въпросите за т. нар. „пълна и частична невменяемост" и за „намалената вменяемост". Психично разстройство след извършване на престъплението (чл. 33, ал. 2). Роля на съдебно-психиатричната експертиза при определяне на невменяемостта. Принудителни медицински мерки по отношение на невменяеми и наркомани (чл. 34; чл. 89 - 92).

7. ОБЩО ПОНЯТИЕ ЗА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО

Обществено-историческа обусловеност на престъпленията. Определение за престъплението (чл. 9, ал. 1). Основни особености на престъплението, визирани от елементите на неговото понятие. Класификации на елементите.

8. СЪСТАВ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО

Понятие за състава на престъплението и неговото отношение към общото понятие за престъплението. Видове признаци на състава на престъплението. Съставомерност на деянието.

9. ОБЕКТ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО

Понятие за обекта на престъплението. Обществено-политическо значение. Родов и непосредствен обект на престъплението. Предмет на престъплението. Отношение между обекта и предмета на престъплението. Разграничаване на предмета от средството на престъплението.

10. ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО КАТО ДЕЯНИЕ

Обща характеристика на деянието. Вътрешна страна на деянието и обстоятелства, които я изключват. Външна страна на деянието. Видове деяния: действие и бездействие, особености. Възможност за осъществяване на отделните престъпления чрез действие и бездействие. Изпълнително деяние. Общественоопасни последици на деянието. Престъпен резултат. Видове престъпления с оглед на последиците.

11. ПРИЧИННА ВРЪЗКА МЕЖДУ ПРЕСТЪПНОТО ДЕЯНИЕ И ОБЩЕСТВЕНООПАСНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ

Понятие за причинна връзка. Значение на причинната връзка за наказателната отговорност. Причинната връзка в конструкцията на престъпленията. Усложнение при причинната връзка.

12. ОБЩЕСТВЕНА ОПАСНОСТ НА ПРЕСТЪПНОТО ДЕЯНИЕ

Обществената опасност като основно свойство на престъплението. Особености на обществената опасност на деянието и обстоятелства, които я определят. Характер и степен на обществената опасност. Значение на обществената опасност за ограничаване на престъпленията от другите правонарушения.

13. ПРОТИВОПРАВНОСТ И НАКАЗУЕМОСТ НА ПРЕСТЪПНОТО ДЕЯНИЕ

Противоправност и съставомерност. Противоправност при действието и бездействието. Отношение на противоправността към обществената опасност и към вината. Наказуемост.

14. ОБСТОЯТЕЛСТВА, ИЗКЛЮЧВАЩИ ОБЩЕСТВЕНАТА ОПАСНОСТ И ПРОТИВОПРАВНОСТТА НА ДЕЯНИЕТО

Обща характеристика на изключващите обществената опасност и противоправността обстоятелства. Неизбежна отбрана. Превишаване пределите на неизбежната отбрана (чл. 12).

15. ДРУГИ ОБСТОЯТЕЛСТВА, ИЗКЛЮЧВАЩИ ОБЩЕСТВЕНАТА ОПАСНОСТ И ПРОТИВОПРАВНОСТТА НА ДЕЯНИЕТО

Малозначителност на деянието (чл. 9, ал. 2). Задържане на престъпник (чл. 12а). Деяние на служител под прикритие (чл. 12б). Крайна необходимост (чл. 13). Оправдан стопански риск (чл. 13а).

16. ВИНА

Понятие за вината. Вина и основание за наказателна отговорност. Различни теории за вината. Форми на вината (чл. 11). Отношение на вината към вменяемостта, обществената опасност и противоправността. Вина и наказуемост.

17. УМИСЪЛ

Определение (чл. 11, ал. 2). Интелектуален и волеви моменти. Видове: пряк и евентуален умисъл, други подразделения.

18. НЕПРЕДПАЗЛИВОСТ

Определение (чл. 11, ал. 3). Видове непредпазливост. Разлика между престъпна самонадеяност и евентуален умисъл. Разлика между непредпазливото и „случайното“ деяние. Наказуемост на непредпазливите деяния.

19. ИЗКЛЮЧВАЩИ ВИНАТА ОБСТОЯТЕЛСТВА

Грешка (чл. 14): същност, видове, наказателноправно значение. Случайно деяние (чл. 15). Изпълнение на противоправна заповед (чл. 16). Разпоредбата на чл. 16а.

20. СТАДИИ НА ПРЕСТЪПНАТА ДЕЙНОСТ

Понятие. Довършено престъпление. Видове стадии и тяхното разграничаване.

21. ПРИГОТОВЛЕНИЕ

Същност: обективни и субективни елементи (чл. 17, ал. 1), видове подготвителни действия. Отговорност за приготвяне (чл. 17, ал. 2).

22. ОПИТ

Същност, обективни и субективни елементи (чл. 18, ал. 1). Разграничаване от довършеното престъпление и от приготвянето. Видове опит. Наказуемост за опита (чл. 18, ал. 2). Особенности при определяне на наказанието при опит (чл. 58, т. "а").

23. ДОБРОВОЛЕН ОТКАЗ

Доброволен отказ в стадия на приготвянето (чл. 17, ал. 3). Доброволен отказ в стадия на опита (чл. 18, ал. 3, чл. 19).

24. СЪУЧАСТИЕ В ПРЕСТЪПЛЕНИЕ

Същност. Определение и основание за отговорността на съучастниците. Основни видове и форми на съучастие. Особени форми на задружна престъпна дейност. Разграничаване на съучастията от допустителството и укривателството.

25. ИЗВЪРШИТЕЛСТВО И СЪИЗВЪРШИТЕЛСТВО

Извършителство: същност, отграничаване от помагачеството. Непосредствено и посредствено извършителство. Съизвършителство: обективни и субективни елементи, видове. Наказуемост.

26. ПОДБУДИТЕЛСТВО

Същност, обективни и субективни елементи, способности за подбуждане. Отграничаване от интелектуалното помагачество. Наказуемост на подбудителя.

27. ПОМАГАЧЕСТВО

Същност, обективни и субективни елементи. Видове помагачество. Отграничаване от укривателство. Наказуемост, особености при определяне на наказанието (чл. 58, т. „б“).

28. НАКАЗУЕМОСТ НА СЪУЧАСТНИЦИТЕ

Принципът относно наказуемостта на съучастниците (чл. 21, ал. 1). Отговорност на съучастниците при особени обстоятелства (чл. 21, ал. 2 - 4). Особено правило при помагачеството (чл. 58, т. "б"). Доброволен отказ при съучастие (чл. 22).

29. ЕДИНСТВО И МНОЖЕСТВО НА ДЕЯНИЕТО И ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО

Общи положения. Усложнена престъпна дейност. Продължавано престъпление (чл. 26). Съставно престъпление. Двакратно и многократно престъпление. Продължено престъпление.

30. СЪВКУПНОСТ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Едно престъпление и множество престъпления. Отграничаване на съвкупността на престъпления от рецидива. Идеална съвкупност, случаи на „привидна идеална съвкупност“. Реална съвкупност, случаи на „привидна реална съвкупност“. Определяне на наказанието при съвкупност от престъпления (чл. 23-25).

31. РЕЦИДИВ

Отграничаване на рецидива от съвкупността от престъпления. Видове рецидив: рецидив по чл. 27, „повторност“ по чл. 28 (специален рецидив). Опасен рецидив (чл. 29-30).

32. ПОНЯТИЕ, ОСНОВАНИЕ И ЦЕЛИ НА НАКАЗАНИЕТО

Същност на наказанието. Историческа обусловеност на формите на наказанието и тяхната служебна роля. Разграничение от другите мерки на държавна принуда и от мерките за обществено въздействие и възпитание по ЗБППМН. Отношение към мерките по чл. 53, ал. 1 и 2. Цели на наказанието (чл. 36). Цели на наказанието при непълнолетните (чл. 60). Генерална и специална превенция.

33. СИСТЕМА НА НАКАЗАНИЯТА ПО БЪЛГАРСКИЯ НАКАЗАТЕЛЕН КОДЕКС

Обществено-политическо значение на системата на наказанията. Въпросът за отношението между наказанието лишаване от свобода и наказанията без лишаване от свобода, значение и необходимост от последните. Видове наказания по НК (чл. 37). Наказания, които могат да се налагат на непълнолетните (чл. 62).

34. ДОЖИВОТЕН ЗАТВОР И ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА

Обща характеристика на тези наказания. Доживотен затвор (чл. 38а) и доживотен затвор без замяна (чл. 38). Наказанието лишаване от свобода – съдържание, минимален и максимален срок (чл. 39). Места за лишаване от свобода (чл. 40). Режим и особености на изтърпяване на наказанието (чл. 41).

35. НАКАЗАНИЯ БЕЗ ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА

Характер и обществено-политическо значение на тези наказания като самостоятелна или кумулативна наказателна санкция. Видове на тези наказания - чл. 37, т. 2-7 и 9-11; чл. 42а-47; чл. 49-52. Отделните наказания от тази категория и тенденциите за тяхното развитие и усъвършенстване. Пробация (чл. 42а-42б). Имуществени наказания: конфискация (чл. 44 - 46) и глоба (чл. 47). Лишаване от различни права (чл. 37, т. 6, 7, 9, 10; чл. 49-50). Обществено порицание (чл. 52).

36. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА НАКАЗАНИЕТО

Значение на правилното и законосъобразно определяне на наказанието в отделните случаи; роля на съда. Принципи за определяне на наказанието по нашето право (чл. 54 - 55). Определяне на наказанието при опит, съучастие (чл. 58) и в случаите по чл. 373, ал. 2 НПК (чл. 58а). Особени правила за непълнолетните (чл. 63).

37. ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЯ НА НАКАЗАНИЕТО

Същност и значение на индивидуализацията на наказанието като основен принцип при неговото определяне (чл. 54). Сметкаващи и отегчаващи обстоятелства (чл. 54, 56). Положение при изключителни или многобройни сметкаващи обстоятелства (чл. 55). Определяне на наказанието при решаване на делото със споразумение (чл. 381, ал. 4 НПК). Положение при алтернативни и кумулативни санкции (чл. 57).

38. ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ИЗТЪРПЯВАНЕ НА НАЛОЖЕНОТО НАКАЗАНИЕ И ОТ НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Обществено-политически основания и значение на пълното или частично неосъществяване на наказателната отговорност. Различията между двата института. Хипотезите на освобождаване от изтърпяване на наложено наказание (глава VII) и освобождаване от наказателна отговорност (глава VIII).

39. УСЛОВНО ОСЪЖДАНЕ, ПРЕДСРОЧНО ОСВОБОЖДАВАНЕ, ПОМИЛВАНЕ

Трите категории на освобождаване от изтърпяване на наложено наказание. Условно осъждане: същност, предпоставки, действия, значение (чл. 66 - 68), положение при непълнолетните (чл. 69). Предсрочно освобождаване: същност, наказания, при които се прилага, предпоставки, действие, значение (чл. 70, 72-73); положение при непълнолетните (чл. 71). Помилване: действие, значение (чл. 74).

40. ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Освобождаване от наказателна отговорност за непълнолетни с прилагане на възпитателни мерки (чл. 78 вр. 61 НК, ЗБППМН). Освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание (чл. 78а).

41. ПОГАСЯВАНЕ НА НАКАЗАТЕЛНОТО ПРЕСЛЕДВАНЕ И НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЛОЖЕНОТО НАКАЗАНИЕ

Причини за погасяване на наказателното преследване и на наложеното наказание (чл. 79-83). Давност. Спиране и прекъсване на давността. „Абсолютна давност“ (чл. 81, ал. 3; чл. 82, ал. 4). Амнистия (чл. 83), разлика от помилването (чл. 74).

42. РЕАБИЛИТАЦИЯ

Същност на реабилитацията: действие; юридическо и обществено-политическо значение (чл. 85). Видове реабилитация, случаи, предпоставки (чл. 86, 87, 88а).

Б. ОСОБЕНА ЧАСТ

43. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОСОБЕНАТА ЧАСТ НА БЪЛГАРСКОТО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО

Понятие за особената част на наказателното право. Служебна роля. Обща характеристика на нормите на Особената част на Наказателния кодекс, особености при формулиране на съставите. Диференциация на отговорността, особености във връзка със санкцията лишаване от свобода, алтернативни санкции. Система и структура на особената част на Наказателния кодекс.

44. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ РЕПУБЛИКАТА. ИЗМЯНА

Обща характеристика на престъпленията против Републиката. Обща характеристика и видове на престъпленията против вътрешната сигурност на Републиката. Отделните изменнически престъпления по чл. 95, 96, 97, 97а.

45. ПРЕДАТЕЛСТВО И ШПИОНСТВО

Обща характеристика и видове на престъпленията против външната сигурност на Републиката. Шпионство (чл. 104-105): характеристика, разграничение от престъпленията против държавната тайна по чл. 357 и сл.

46. ДЪРЖАВНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ИКОНОМИЧЕСКАТА ОСНОВА

Обща характеристика: отграничаване от престъпленията против собствеността и против стопанството. Състави: диверсия (чл. 106); вредителство (чл. 107).

47. ДРУГИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ РЕПУБЛИКАТА

Престъпленията по чл. 108. Тероризъм (чл. 108а). Противодържавна организация или група (чл. 109). Приготовление (чл. 110).

48. УБИЙСТВО

Обща характеристика на престъпленията против личността. Система на тези престъпления по НК. Умишлено убийство – основен и квалифицирани състави (чл. 115-116). Приготовление и подбуждане към убийство (чл. 117). Леконаказуеми състави (чл. 118-121).

49. ПРИЧИНЯВАНЕ НА СМЪРТ ПО НЕПРЕДПАЗЛИВОСТ

Причиняване на смърт по непредпазливост (чл. 122 и 124). Особено значение на нормата на чл. 123 и на предвидените в нея състави. Криминален аборт (чл. 126). Участие в самоубийството на друго (чл. 127). Разграничаване на престъпленията против живота от злепоставянето (чл. 136-141).

50. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЗДРАВЕТО

Същност на телесните повреди. Видове телесни повреди (чл. 128-134). Състави на умишлени и непредпазливи престъпления от този вид. Особеното значение на нормата на чл. 134. Заразяване на друго с венерическа болест (чл. 135). Разграничаване на престъпленията против здравето от злепоставянето (чл. 136-141).

51. ОТВЛИЧАНЕ И ПРОТИВОЗАКОННО ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА. ПРИНУДА

Обща характеристика. Основни и квалифицирани състави на отвличане и противозаконно лишаване от свобода (чл. 142 и 142а). Принуда (чл. 143). Задържане на заложник (чл. 143а). Закана (чл. 144).

52. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЧЕСТТА

Обща характеристика. Обида и клевета - основни и квалифицирани състави (чл. 146-148).

53. РАЗВРАТ

Обща характеристика на половите престъпления. Основни разграничения. Блудство (чл. 149 - 150). Престъпни съвкупления (чл. 151, 153–154) и изнасилване (чл. 152). Други престъпления от този раздел.

54. ТРАФИК НА ХОРА

Обща характеристика на престъпленията по раздел IX. Състави на трафик на хора (чл. 159а-159г). Разграничаване от други престъпления.

55. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ПРАВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ

Обща характеристика и система на престъпленията по гл. III. Състави на престъпления против националното и расово равенство (чл. 162-163), и против трудовите права на гражданите (чл. 172). Престъпления против интелектуалната собственост (чл. 172а-174). Други престъпления.

56. КРАЖБА

Обща характеристика на престъпленията против собствеността. Кражба: основен (чл. 194, ал. 1), квалифицирани (чл. 195-196а) и леконаказуеми състави (чл. 194, ал. 3). Поощрителната норма на чл. 197.

57. ГРАБЕЖ

Основни състави (чл. 198, ал. 1, 3 и 4). Квалифицирани състави (чл. 199). Отграничаване на грабежа от кражбата и изнудването.

58. ДЛЪЖНОСТНО ПРИСВОЯВАНЕ И ОБСЕБВАНЕ

Обща характеристика на престъпните присвоявания. Длъжностно присвояване: основен състав (чл. 201), квалифицирани и леконаказуеми състави (чл. 202-205). Обсебване (чл. 206-209). Отношение към кражбата и към длъжностното присвояване.

59. ИЗМАМА

Обща характеристика. Измама - основни и квалифицирани състави (чл. 209-213). Поощрителната норма на чл. 212.

60. ИЗНУДВАНЕ И ВЕЩНО УКРИВАТЕЛСТВО

Изнудване - основни и квалифицирани състави (чл. 213а и чл. 214). Разграничаване от измамата и грабежа. Вещно укривателство (чл. 215).

61. ОБЩИ СТОПАНСКИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Обща характеристика. Безстопанственост - основни особености и състави (чл. 219). Неизгодна, вредоносна сделка (чл. 220). Получаване и даване дар с оглед на издаване стопански сведения в чужбина (чл. 224). Получаване и даване облага във връзка с работа за юридическо лице или едноличен търговец (чл. 225в).

62. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ КРЕДИТОРИТЕ

Обща характеристика. Умишлен и непредпазлив банкрут (чл. 227в-227д). Други престъпления против кредиторите.

63. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ МИТНИЧЕСКИЯ РЕЖИМ

Квалифицирана контрабанда - обща характеристика, състави, санкции (чл. 242).

64. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ПАРИЧНАТА И КРЕДИТНАТА СИСТЕМА

Подправка на парични и на финансови знаци (чл. 243), други свързани с такава подправка състави. Престъпления по отношение на валутните ценности и в банковата сфера (чл. 250-252).

65. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ФИНАНСОВАТА И ДАНЪЧНАТА СИСТЕМИ

Обща характеристика. „Изпиране“ на пари (чл. 253). Неплащане на данъчни задължения (чл. 255-257). Други престъпления.

66. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПО СЛУЖБА

Обща характеристика, обект и субекти на тези престъпления. Понятие за „длъжностно лице“, „орган на властта“ и „представител на обществеността“ (чл. 93, т. 1-3). Отграничаване от дисциплинарните нарушения. Общи престъпления по служба и специални длъжностни престъпления; същински и несъщински длъжностни престъпления. Състави на злоупотреба, превишаване и бездействие с власт(чл. 282). Други престъпления.

67. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ПРАВОСЪДИЕТО

Обща характеристика. Видове и система. Набедяване (чл. 286). Отношение към клеветата. Склоняване към нарушаване на служебни задължения във връзка с правораздаването (чл. 289). Лъжесвидетелстване (чл. 290) и лъжливо заключение (чл. 291). Хипотези на ненаказуемост (чл. 292). Лично укривателство (чл. 294). Други престъпления.

68. ПОДКУП

Обща характеристика. Пасивен подкуп: състави (чл. 301-303). Активен подкуп: състави (чл. 304). Други престъпления (чл. 304б, 305, 305а). Ненаказуем случай (чл. 306). Провокация към подкуп (чл. 307).

69. ДОКУМЕНТНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Обща характеристика. Понятие за документ, видове документи, отношение към удостоверителните знаци. Видове и система на документните престъпления.

70. ОТДЕЛНИТЕ ДОКУМЕНТНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Подправка на документ: състави (чл. 308-310). Лъжливо документиране: състави (чл. 311-313), отношение към подправката на документи. Престъпно ползване на документи (чл. 316-318).

71. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ РЕДА И ОБЩЕСТВЕНОТО СПОКОЙСТВИЕ

Обща характеристика. Някои отделни престъпления: участие в организирани сдружения (чл. 321-321а), самоуправство (чл. 323), хулиганство (чл. 325).

72. ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Обща характеристика и система на общоопасните престъпления. Престъпления извършени по общоопасен начин или с общоопасни средства: палеж (чл. 330-332); унищожаване и повреждане с взрив (чл. 333), наводнение (чл. 334-335); противоправни действия и сделки с взривове, оръжия и боеприпаси (чл. 337 - 339).

73. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПО ТРАНСПОРТА И СЪОБЩЕНИЯТА

Обща характеристика. Общоопасно повреждане на транспортни средства (чл. 340-341). Престъпни посегателства върху въздухоплатателни средства (чл. 341а-341в). Престъпления по транспорта свързани с нарушаване правилата за движение, експлоатацията и ремонта на превозните средства и съоръженията (чл. 342-343). Други престъпления по транспорта (чл. 344-346).

74. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ НАРОДНОТО ЗДРАВЕ

Поставяне или примесване на опасни за живота и здравето на хората вещества във водоизточници (чл. 349). Изготвяне на опасни за здравето и живота на хората хранителни и питейни продукти (чл. 350). Престъпления, свързани със замърсяването на околната среда (чл. 352-353). Престъпления, свързани със силно действащи, отровни или наркотични вещества (чл. 354-354в).

БИБЛИОГРАФИЯ

А. ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

1. Ненов, И. Наказателно право на НРБ. Обща част, 1972 г.
2. Ненов, И., Наказателно право на Република България, обща част, книга първа и втора, нова реакция Ал. Стойнов, 1992 г.
3. Долапчиев, Н. Наказателно право. Обща част, С., 1994 г., 1945 г.
4. Ненов, И. Наказателно право на НРБ. Особена част, том 1, С., 1956 г. и том 2, С., 1959 г.
5. Лютов, К. и кол., Наказателно право на НРБ (особена част), том 1 и 2, С., 1987 г.
6. Наказателен кодекс на Република България

Б. ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

7. Владимирова, Р. Съучастието при усложнена престъпна дейност, С., 1996 г.
8. Гиргинов, А. Коментар на НК – обща част, т. I, С., 1999 г.
9. Гиргинов, А. и З. Трайков, Коментар на НК – обща част т. II, С., 2000 г.
10. Груев, Л. Санкционната система по българското наказателно право, С., 1997 г.
11. Диков, А. Относно същността на евентуалния умисъл, С., 1983 г.
12. Лютов, К. Професионалната непредпазливост в наказателното право на НР България, С., 1958 г.
13. Лютов, К. Нови положения относно наказанията в НК на НРБ, С., 1972 г.
14. Лютов, К. Обществената опасност на деянието по наказателното право на НРБ, С., 1960 г.
15. Марков, Р. Поощрителните норми в наказателното право, С., 1997 г.
16. Марков, Р. Престъпна и правомерна дейност на множество лица, С., 2006 г.
17. Марков, Р. Вменяемост и невменяемост, С., 2016 г.

18. Марков, Р. Изключващи вината обстоятелства, С., 2016 г.
19. Марков, Р. Приготовлението по Наказателния кодекс, С., 2017 г.
20. Михайлов, Д. Проблеми на наказателното право. Обща част, С., 2007 г.
21. Михайлов, Д. Проблеми на наказателното право. Особена част, С., 2008 г.
22. Михайлов, Д. Особености на деянието при усложнена престъпна дейност, С., 1967 г.
23. Филчев, Н. Способ на извършване на престъплението, С., 1991 г.
24. Филчев, Н. Въпроси на наказателното право и съдебната практика, С., 2014 г.
25. Хинова, Т. Освобождаване от наказателна отговорност по българското наказателно право, БАН, 1992.
26. Сборник тълкувателни решения и постановления на ВКС и ВС на РБ по наказателни дела 1957 – 2016г., С., 2016 г., съст. В. Вучков и Е. Стоянов.

Лектор: проф. д-р Румен Марков